

BIJLAGEN

I	Onderzoeksinstrumenten	17
II	Uitwerking van de interventies	19
III	Gesloten vragenlijst interventiegroep	25
IV	Gesloten vragenlijst controlegroep	27
V	Beoordelingsformulieren techniek/afstand speerwerpen	29
VI	Lesvoorbereidingen	30
VII	Cijfers resultaten	42

I	Onderzoeksinstrumenten
---	------------------------

Beschrijving van de meet instrumenten:

Gesloten vragenlijst: dit instrument is gebruikt om nauwkeurig te meten in hoeverre de motivatie van de leerlingen wel, niet of gelijk is gebleven tijdens de lessenreeks. Beide interventie groepen hebben tien verschillende stellingen moeten beantwoorden en de controle groep drie verschillende stellingen, waarop geantwoord kon worden met cijfer één t/m vijf. Hier wordt de één aangeduid met 'helemaal niet' en de vijf met 'helemaal mee eens'. Het cijfer drie staat voor neutraal/geen mening. De vragen zijn opgebouwd uit verschillende categorieën. Vraag één t/m drie zijn voor de interventie groepen en controle groep gelijk. Dit waren de 'algemene vragen'. Hier werd gevraagd naar wat de leerlingen van de lessenreeks vonden, of zij wisten waarop beoordeeld zou worden en of zij vonden genoeg feedback te hebben gekregen. De beide interventie groepen hebben ook antwoord gegeven op vraag vier t/m tien. De vragen vier t/m zes vielen binnen de categorie 'betrouwbaarheid van beoordelen'. Vraag zeven viel binnen de categorie 'motivatie om de ander te helpen' en vraag acht t/m tien vielen binnen de categorie 'motivatie formatief/summatief beoordelen'.

Vergelijking cijfers: dit instrument is gebruikt om te achterhalen of de cijfers die leerlingen aan elkaar hebben gegeven overeenkomen met de cijfers van de docent. Bij deze vergelijking wordt het gemiddelde cijfer van de leerlingen vanuit de hele klas vergeleken met het gemiddelde cijfer van de docent.

Welke begrippen worden gemeten:

Om antwoord te geven op deze vraag kijk ik terug naar de begrippen uit de onderzoeksvraag.

Ik onderzoek of de leerlingen uit 5 VWO (zowel jongens als meisjes) in staat zijn om elkaar betrouwbaar summatief te beoordelen aan de hand van vaste beoordelingscriteria binnen een lessenreeks van drie weken voetbal en daarnaast of de bekendheid met en het werken met de criteria (formatief beoordelen) tijdens de lessen motiverend werkt en of dat ook leidt tot beter beoordelingscijfers.

Doel van het onderzoek is te weten of deze manier van werken (voor een deel) is toe te passen binnen het voortgezet onderwijs op het Mencia de Mendoza Lyceum.

Begrippen die worden gemeten zijn:

- De betrouwbaarheid binnen een peer-assessment;
- De motivatie;
- De eventuele stijging van de beoordelingscijfers.

Operationalisatie van begrippen:

Betrouwbaarheid:

Met betrouwbaarheid wordt bedoeld dat de uitkomst van het geen dat je wilt meten/onderzoeken altijd dezelfde uitkomst moet hebben. De uitkomst mag niet beïnvloedbaar zijn door fouten die toevallig ontstaan. Dit betekent dat het niet uit moet maken of leerlingen vandaag of volgende week worden beoordeeld en door welke docent.

Motivatie:

Met motivatie wordt bedoeld of leerlingen meer doelgericht bezig zijn tijdens de lessen door beter hun best te doen door zich zelf en anderen te helpen met verbeteren van de motorische vaardigheden om zo een hoger punt te scoren (externe motivatie).

Cijferhoogte:

Dit is het punt wat naar voren komt na 25 minuten lang voor cijfer te hebben geworpen, waarbij is beoordeeld op de techniek, afstand en inzet. Deze drie punten vormen samen één gemiddeld punt wat het uiteindelijke cijfer zal zijn.

Meetbaar maken van begrippen:De betrouwbaarheid:

Na het onderzoek zijn de uitkomsten (cijfers van de leerlingen) vergeleken met de cijfers van de docent om te kijken in hoeverre deze overeen waren gekomen. De docent heeft op basis van het zelfde beoordelingsformulier cijfers toegekend aan iedere leerling, zodat achteraf op een eerlijke manier de cijfers te vergelijken waren. De cijfers zijn vergeleken door de gemiddelde score van de docent met de gemiddelde score van de leerlingen te vergelijken.

Voor de cijfers zie bijlagen VII.

De motivatie:

Om de motivatie valide te meten van de leerlingen is er gebruik gemaakt van een gesloten vragenlijst. In deze gesloten vragenlijst hebben de leerlingen allemaal moeten antwoorden op dezelfde stellingen. Om te kunnen antwoorden moesten de leerlingen een cijfer van één t/m vijf aanvinken om zo nauwkeurig mogelijk antwoord te kunnen geven. Er was gekozen voor vijf keuze mogelijkheden om het onderzoek zo valide mogelijk te maken. Cijfer één stond voor 'helemaal niet', cijfer twee stond voor 'nee', cijfer drie stond voor 'neutraal', cijfer vier stond voor 'eens/ja' en cijfer vijf stond voor 'helemaal mee eens'. Uit dit kwantitatieve onderzoek is naar voren gekomen of de leerlingen zich gemiddeld meer, niet anders of minder gemotiveerd zijn gaan voelen de afgelopen lessenreeks.

Voor de uitkomsten van de gesloten vragenlijsten zie bijlagen VII.

Eventuele stijging van de cijfers:

Om te hebben kunnen meten of het werken met vaste beoordelingscriteria heeft geleid tot het behalen van hogere cijfers als normaal zijn de docent gegeven punten van de 5 VWO-2 jongens klas vergeleken met de docent gegeven punten van de 4 VWO-1 jongens klas. De cijfers zijn vergeleken door het gemiddelde per klas te pakken.

Voor de cijfers zie bijlagen VII.

Globale beschrijving:

Het onderzoek bestond uit een lessenreeks van drie weken speerwerpen. Leerlingen zijn in de eerste twee weken bezig geweest om 50 minuten per week zelfstandig te oefenen aan de hand van een uitgereikt beoordelingsformulier met vaste criteria. Leerlingen leren op deze manier doelgerichter, want zij weten precies waar op zij beoordeelt zullen worden (White e.a., 2010). Door te werken met vaste criteria konden leerlingen elkaar gemakkelijker helpen aan de hand van het criteria-formulier en was het duidelijk wat leerlingen moesten doen om een beter cijfer te behalen. In week drie (laatste interventie) zijn de leerlingen vijftien minuten zelfstandig bezig geweest om elkaar feedback te geven met het beoordelingsformulier en zich hierdoor voor te bereiden op de beoordeling. De overige 25 minuten van de les zijn gebruikt om elkaar te beoordelen in drietallen (leerling één beoordeelt leerling twee, leerling twee beoordeelt leerling drie en leerling drie beoordeelt leerling één). De methoden om leerlingen elkaar zelfstandig te laten beoordelen is toegepast om de leerlingen extra te motiveren tijdens de lessen LO (Sluismans, 2008). Elkaar beoordelen zorgt immers voor extra betrokkenheid, waardoor blijkt dat leerlingen een actievere houding aan nemen in de lessen. Tevens krijgen leerlingen veel vaker feedback terug, waardoor zij zich sneller kunnen verbeteren.

Iedere leerling zou aan het einde van de lessenreeks een voldoende moeten kunnen behalen als hij/zij zich tijdens de lessen actief inzet (betrokken zijn bij de les en het geen doen waar de docent om vraagt), want leerlingen zijn op het Mencia de Mendoza Lyceum niet toegelaten op basis van hun motorische vaardigheden, maar op hun cognitieve vermogens. Daarom moet het voor iedere leerling mogelijk zijn om iedere lessenreeks met een voldoende af te kunnen sluiten. Leerlingen hebben elkaar beoordeeld op de afstand en techniek. Ook is de inzet beoordeeld. De inzet is beoordeeld door de docent en niet door de leerlingen, omdat er van uit wordt gegaan dat de docent de meest eerlijke beoordeling hierover kan geven op basis van wat hij waarneemt in de lessen. De docent neemt tijdens de lessen waar hoe de leerlingen hebben deelgenomen aan de lessenreeks. De docent heeft cijfers gegeven op basis van wat is opgevallen qua betrokkenheid in de les, of leerlingen iets hebben proberen te doen met de verkregen feedback en of leerlingen anderen feedback hebben gegeven. Door het inzet cijfer te koppelen aan het cijfer voor techniek en voor de geworpen afstand zijn de mindere bewegers ook in staat geweest om een voldoende te behalen. Het uiteindelijke cijfer is tot stand gekomen door het behaalde cijfer voor de afstand en het behaalde cijfer voor techniek door peer assessment op te tellen bij het docent gegeven cijfer voor inzet en het totaal te delen door drie. Zie hiervoor het beoordelingsformulier in bijlagen VI.

Specifieke beschrijving:

Het onderzoek is begonnen op maandag 15 april 2013 met de eerste interventie les. Het onderzoek heeft iedere maandag plaatsgevonden bij twee klassen namelijk 5 VWO-2 jongens en 5 VWO-1 meisjes. Tijdens de eerste les zijn de leerlingen uit bovenstaande twee interventie groepen geïntroduceerd met het beoordelingsformulier. Alle vaste-criteria op het beoordelingsformulier zijn klassikaal doorgenomen met beide klassen, waardoor de onduidelijkheid is weg gehaald (Sluismans, 2008). Beide interventie klassen zijn deze les aan de gang gegaan met een methodische opbouw naar de uiteindelijke bewegingsvorm. Deze week zijn de leerlingen klassikaal bezig geweest met de herhaling van de één-pas en drie-pas aanloop vanuit voorgaande jaren. Wanneer de ene leerling de oefening aan het uitvoeren was coachte de andere leerling op basis van het beoordelingsformulier. Het om de beurt coachen wisselde om de twee beurten af. Deze manier van werken is gekozen, zodat leerlingen nu zelfstandig kunnen wennen aan het formulier, waardoor de docent zijn handen vrij had om leerlingen te helpen die dit extra nodig hadden. Door bovenstaande manier is gewerkt aan de effectiviteit van het leren (Ebbens, 1996).

Op maandag 22 april 2013 zijn beide interventie klassen bezig geweest met interventie les twee. Na de algemene warming-up zijn de leerlingen bezig geweest om vanuit de drie-pas aanloop toe te werken naar de Finsevijf-pas aanloop. De oefeningen waren opnieuw ingericht om via een methodische opbouw toe te werken naar het eindresultaat. Tijdens de oefeningen zijn leerlingen opnieuw in tweetallen bezig geweest om elkaar opnieuw feedback te kunnen geven aan de hand van het beoordelingsformulier. Deze les zijn de leerlingen verplicht om samen te werken met een ander tweetal als voorgaande les, zodat leerlingen ook feedback van anderen te horen hebben gekregen. Tevens hebben de leerlingen deze les het beoordelingsformulier ingevuld voor een mede leerling, zodat leerlingen elkaar formatief kunnen beoordelen en kunnen oefenen met het invullen van het beoordelingsformulier.

Op maandag 13 mei 2013 zijn beide interventie klassen bezig geweest met interventie les drie. Na de algemene warming-up (in tweetallen) zijn de leerlingen klassikaal bezig geweest met het voorbereiden op het toets moment. Tijdens het voorbereiden is in tegenstelling tot voorgaande twee lessen nu samengewerkt in een drietal. Er is tijdens de eindbeoordeling er voor gekozen om in drietallen samen te werken, omdat leerlingen dan elkaar dan niet kunnen beïnvloeden van het cijfer. Hiermee wordt bedoelt dat leerlingen ten onrechte de ander een te laag of juist te hoog cijfer geeft door bijvoorbeeld een deal te sluiten met elkaar. Zo zouden leerlingen bijvoorbeeld af kunnen spreken dat wanneer de ene leerling de ander een hoog cijfer geeft dat wordt dit wederzijds terug gedaan. Ook zou het zo kunnen zijn dat wanneer de ene leerling de ander toch onverwacht een lager cijfer geeft als verwacht dat die leerling uit wraak ook een laag cijfer terug geeft. Om dit tegen te gaan beoordeelt leerling één, leerling twee en beoordeelt leerling twee, leerling drie en beoordeelt leerling drie nummer één. De leerlingen hebben 25 minuten de tijd gekregen om te komen tot een eindbeoordeling. De docent is ook gaan beoordelen op basis van het beoordelingsformulier. Er is voor gekozen om iedere leerling zo vaak mogelijk te laten werpen binnen 25 minuten, zodat leerlingen en docent instaat zijn geweest om elkaar eerlijk te kunnen beoordelen op basis van meerdere waarnemingen. Zo heeft iedere leerling kans om een eventuele fout goed te kunnen maken of om zich zelf te verbeteren.

Op woensdag 15 mei is door middel van het zelfde beoordelingsformulier speerwerpen afgetoetst bij de controle groep 4 VWO-1 jongens. Deze klas heeft dezelfde lessenreeks doorlopen als de interventie groep 5 VWO-2 jongens. Alleen hebben de jongens uit het vierde jaar niet geoefend met het beoordelingsformulier tijdens de lessen. Deze jongens hebben ook van te voren 15 minuten mogen oefenen (warm gooien). De jongens oefenen in tweetallen, omdat er dan intensiever wordt deelgenomen aan de les. Leerlingen hebben uiteraard ook geen beoordelingsformulier om elkaar nauwkeurig feedback te kunnen geven op het geen wat getoetst zal worden. De leerlingen zijn na 15 minuten in dezelfde organisatie getoetst als klas 5 VWO-2 jongens. De docent is alleen verantwoordelijk bij het tot stand komen van het cijfer van de leerlingen (de docent heeft 25 minuten lang de leerlingen geobserveerd/beoordeelt).

Onderzoeksopzet/ het meten:

Om tot een conclusie te komen zijn alle onderzochte cijfers/metingen met elkaar vergeleken. Vanuit de conclusie zal een advies worden gegeven naar het Mencia de Mendoza Lyceum te Breda.

1. Betrouwbaarheid:

Om tot een advies te komen over de vraag of leerlingen zelfstandig betrouwbaar kunnen beoordelen is het gemiddelde cijfer van beide interventie klassen vergeleken met het gemiddelde cijfer van de docent van beide interventie klassen. Door deze vergelijking is naar voren gekomen of er een verschil in betrouwbaarheid was tussen de jongens en meisjes interventie klas.

2. Prestaties:

Om tot een advies te komen over of leerlingen beter zijn gaan presteren zijn de door de docent gegeven cijfers van interventie klas 5 VWO-2 jongens vergeleken met de cijfers van controle klas 4 VWO-1 jongens. Aangezien de mogelijkheid er niet was om voor beide interventie groepen een controle groep te onderzoeken om de vergelijking te maken of leerlingen ook daadwerkelijk hogere cijfers zijn gaan behalen na de interventie, is er voor gekozen om de interventie klas 5 VWO-2 jongens vergeleken met de controle klas 4 VWO-1 jongens, omdat de 4 VWO-1 jongens qua motorisch niveau overeenkomen met de 5 VWO-2 jongens interventie groep. Om de vergelijking te kunnen maken is het gemiddelde cijfer per klas berekend en vergeleken met elkaar. Door deze vergelijking is er achterhaald of de interventie groep baat heeft gehad om tijdens de lessen al met de vaste beoordelingscriteria te werken.

3. Motivatie:

Om de mate van eventuele motivatie stijging te meten is er een gesloten vragenlijst afgenomen op woensdag 15 mei 2013 bij de klassen 5 VWO-2 jongens en 5 VWO-1 meisjes en 4 VWO-1 jongens. Er is voor gekozen om de vragenlijsten twee dagen later het eerste uur af te nemen, zodat leerlingen rustig op het gemak konden nadenken over de vragen en niet werden beïnvloed door factoren zoals tijdsdruk, snel uit de les willen etc., waardoor leerlingen de test eventueel niet serieus ingevuld zouden hebben. Er is dus rekening mee gehouden om de eventuele factoren en toevalligheden die de uitslag zouden kunnen beïnvloeden te ontlopen om de uitslag betrouwbaar te maken (Schellekens, 1989). Om de mate van eventuele motivatie stijging per interventie groep te meten wordt er van de tien stellingen naar stelling acht/m tien gekeken. Stelling acht/m tien vragen indirect of leerlingen meer gemotiveerd zijn geraakt door het formatief/summatief beoordelen binnen het peer assessment. In het advies wordt het percentage van beide interventie klassen weergegeven wat minder, gelijk

of meer gemotiveerd is geraakt tijdens de lessenreeks. In de vragenlijst kunnen de leerlingen antwoord geven door één t/m vijf aan te kruisen. Eén en twee komen overeen met minder gemotiveerd, drie is neutraal en vier en vijf geven aan meer gemotiveerd te zijn geworden.

4. Verdere resultaten:

Zoals aangegeven bestaat de vragenlijst uit tien verschillende stellingen. Uit het onderzoek is ook naar voren gekomen:

- Wat beide interventiegroepen als ook de controle groep heeft gevonden van de lessenreeks met betrekking tot het kennen van de beoordelingscriteria en krijgen van feedback. Dit komt naar voren uit stelling één t/m drie;
- Er is naar voren gekomen of de leerlingen uit de interventiegroepen het beoordelen als betrouwbaar hebben ervaren door antwoord te geven op stelling vier t/m zes;
- Er is naar voren gekomen of leerlingen van de interventiegroepen elkaar meer als voorheen hebben geholpen met het verzorgen van feedback door antwoord te geven op stelling zeven.

Overzicht planning:

Datum:	Wat:	Locatie:	Doelstelling:
15 - 04 - 13	Interventie 1 Klas 5 VWO-2 jongens Klas 5 VWO-1 meisjes	Sportveld buiten Mencia de Mendoza Lyceum	Leerlingen introduceren met het beoordelingsformulier en er zelfstandig mee laten werken
22 - 04 - 13	Interventie 2 Klas 5 VWO-2 jongens Klas 5 VWO-1 meisjes	Sportveld buiten Mencia de Mendoza Lyceum	Leerlingen laten oefenen om elkaar zelfstandig te helpen/coachen op basis van de criteria van het beoordelingsformulier
13 - 05 - 13	Interventie 3 Klas 5 VWO-2 jongens Klas 5 VWO-1 meisjes	Sportveld buiten Mencia de Mendoza Lyceum	Leerlingen elkaar laten beoordelen aan de hand van het beoordelingsformulier
15 - 05 - 13	Beoordelen controle groep Klas 4 VWO-1 jongens	Sportveld buiten Mencia de Mendoza Lyceum	Zelf de leerlingen beoordelen aan de hand van het beoordelingsformulier
15 - 05 - 13	Na meting motivatie Klas 5 VWO-2 jongens Klas 5 VWO-1 meisjes	Binnenhal Mencia de Mendoza Lyceum	Gesloten vragenlijst afnemen bij de leerlingen
Na 15 mei 2013	Vergelijken/berekenen van resultaten	Thuisituatie	Cijfers van leerlingen vergelijken met mijn eigen cijfers (betrouwbaarheid meten)

			Cijfers klas 5 VWO-2 jongens vergelijken met klas 4 VWO-1 jongens (prestatie verbetering meten) Percentage berekenen hoeveel procent van de leerlingen meer, niet anders of minder gemotiveerd was tijdens de lessenreeks (motivatie meten)
21 - 05 - 13	Conclusies geven op basis van de cijfers	Thuis	Schrijven van product D en E

III	Gesloten vragenlijst interventiegroep
-----	---------------------------------------

GESLOTEN VRAGENLIJST INTERVENTIE GROEPEN

Deze vragen zijn bedoeld om te kijken hoe jij het zelfstandig beoordelen en het werken met de beoordelingscriteria (tips en tops geven) in de lessen hebt gevonden.

Stelling 1:

Ik heb de lessen speerwerpen als prettig ervaren:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 2:

Ik wist op welke punten ik het speerwerpen moest verbeteren om te komen tot een hoger cijfer:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 3:

Ik vond dat ik genoeg feedback heb gehad tijdens de lessen speerwerpen:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 4:

Ik vond het gemakkelijk om te zien of een klasgenoot wel of niet aan alle criteria voldoet:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 5:

Ik vind het gemakkelijk om een klasgenoot een onvoldoende te geven:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 6:

Ik denk dat het geven van de eindbeoordeling door klasgenoten eerlijk gebeurde:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 7:

Door in de lessen te werken met de vaste beoordelingscriteria heb ik tijdens de lessen mijn mede studenten meer tops en tips gegeven dan normaal:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 8:

Doordat ik de beoordelingscriteria vanaf het begin af aan kon gebruiken in de lessen ben ik meer dan in andere lessen bezig geweest om mij zelf te verbeteren in de lessen:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 9:

Door het krijgen van feedback van een mede leerling heeft mij extra gestimuleerd om mij zelf te verbeteren:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 10:

Ik zou graag vaker bij LO elkaar willen beoordelen aan de hand van vaste beoordelingscriteria:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

IV	Gesloten vragenlijst controlegroep
----	------------------------------------

GESLOTEN VRAGENLIJST CONTROLE GROEP

Stelling 1:

Ik heb de lessen speerwerpen als prettig ervaren:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 2:

Ik wist op welke punten ik het speerwerpen moest verbeteren om te komen tot een hoger cijfer:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

Stelling 3:

Ik vond dat ik genoeg feedback heb gehad tijdens de lessen speerwerpen:

1. Helemaal niet	2. Nee	3. Neutraal	4. ja	5. Helemaal mee eens

V	Beoordelingsformulieren techniek en afstand speerwerpen
---	---

Zie volgende pagina's.

BEOORDELINGSFORMULIER TECHNIEK

Datum:

Klas: SPORT-TAK → Atletiek

ONDERDEEL → Speerwerpen

Techniek→

1. De aanloop:

Houdt de speer met gestrekte arm op schouderhoogte vast.

Kruispassen worden versnellend uitgevoerd.

De laatste pas is een grote pas.

2. De spanboog:

De heup en beide schouders draaien naar voren.

Schouders hangen licht naar achter en de navel wordt naar voren geduwd.

De speer blijft lang achter.

3. De afworp:

Speer wordt in een rechte lijn van achteren naar voren gehaald.

De ellenboog komt op oor-hoogte naar voren.

4. De vluchtfase/
Landing:

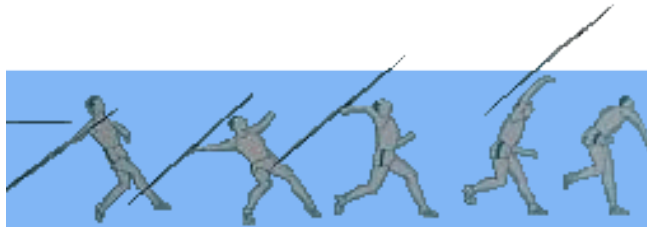
De speer vliegt recht naar voren.

De punt van de speer raakt als eerst de grond.

De speer blijft recht in de grond staan (niet scheef).



	o	m	v	rv	g	o	m	v	rv	g	o	m	v	rv	g	o	m	v	rv	g		
Naam:	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	Eventuele opmerkingen:	Cijfer:
Voorbeeld: MARK			X				X							X					X		3 + 2 + 4 + 4 = 13 13 : 2 = 6.5	<u>6.5</u>



Afstand:

VAK	METERS	CIJFER
Vak 1	0-17.99	5
Vak 2	18-23.99	6
Vak 3	24-27.99	7
Vak 4	28-29.99	8
Vak 5	30-31.99	9
Vak 6	32+	10

(Cijfer afstand) + (Cijfer techniek) + (cijfer inzet door docent) = (totaal) : 3 = (Eindcijfer)

Namen:

..... + + = : 3 =

..... + + = : 3 =

..... + + = : 3 =

Afstand:

VAK	METERS	CIJFER
Vak 1	0-12.99	5
Vak 2	13-15.99	6
Vak 3	16-18.99	7
Vak 4	19-20.99	8
Vak 5	21-22.99	9
Vak 6	23+	10

(Cijfer afstand) + (Cijfer techniek) + (cijfer inzet door docent) = (totaal) : 3 = (Eindcijfer)

Namen:

..... + + = : 3 =

..... + + = : 3 =

..... + + = : 3 =

VI	Lesvoorbereidingen
----	--------------------

Zie volgende pagina's.

Lesvoorbereidingsformulier 1

Beginsituatie: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit) Specifiek speerwerpen: Eerste les dit jaar. Leerlingen zijn bekend met het speerwerpen van uit voorgaande jaren. Desondanks moeten veiligheidsregels, en de techniek opnieuw worden uitgelegd.

Doelstelling: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit) Aan het eind van de les ik dat leerlingen bekend zijn met de beoordelingsformulier voor het speerwerpen en hier geen vragen meer over hebben. Tevens wil ik dat alle leerlingen deze les bezig zijn geweest om elkaar te coachen en feedback te geven, zodat leerlingen de vaardigheden cognitief begrijpen en nu motorisch kunnen proberen toe te passen. Door aan het eind van de les vragenderwijs vragen te stellen wordt er gekeken of alles duidelijk is voor de leerlingen. Ook wil ik aan het eind van de les dat alle leerlingen instaat zijn om de speer te werpen vanuit de 3-pas aanloop (wat voorgaande jaren reeds is behandeld), zodat de volgende les naar de Finse 5-pas aanloop kan worden toe gewerkt.
--

Organisatie: de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht	Materiaallijst: per les onderdeel aangeven aard en aantal van de onderwijsleermiddelen
Speerwerpen: • Met hele klas in de lengte van het veld in tweetallen • Werpende leerling tussen de twee dopjes (aanloop ruimte) • Andere leerling probeert feedback te verzorgen aan de hand van de vaste beoordelingscriteria en neemt schuin achter de werpende leerling plaats.	

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
50 minuten:	Warming-up speerwerpen (5 min): Met speer: houd de speer met beide handen net zo breed vast dat heen en weer zwaaien over het hoofd met gestrekt armen mogelijk is. De oefening wordt zwaarder door de handen dicht bij elkaar te plaatsen. Hierbij mag je geen pijn voelen. Houd de speer met beide handen boven het hoofd en buig met de romp naar links en rechts. Leg de speer op de schouders en leg de armen over de speer. Maakt nu met de romp draaibewegingen naar links en naar rechts. Houd de speer met beide handen voor het lichaam vast. Ga met de rechterarm boven het hoofd en breng de speer naar verticaal links tot horizontaal achter op de rug. Breng de linkerarm naar rechts en draai de speer weert terug voor het lichaam. Zowel linksom als rechtsom draaien. Ingooien door 1 pas aanloop: Leerlingen staan op één rechte rij met de speer! Iedereen gooit de speer tegelijkertijd naar voren door middel van één pas naar voren te maken. Dan pakt iedereen de speer (gaat weer op één lijn staan) en wordt er op het commando weer gegooid. Zo wordt het vel heen en terug overgestoken. 3 pas aanloop: Leerlingen maken tweetallen er zorgen voor samen twee speren. Leerlingen gaan om de beurt gooien. Alle leerlingen die als eerste gooien, gooien op het commando van de docent, zo ook de nummers twee. Na dat iedereen gegooid heeft worden de speren opgehaald en wordt er een hoedje geplaatst bij het punt waar de speer is geland. Zo kunnen de leerlingen meten of ze verder gooien de volgende beurt. • Eventueel leuk om op fietsbanden te mikken (als doel). • Of hoedjes te gebruiken om jezelf steeds in afstand te kunnen verbeteren. • Leerlingen die niet gooien verzorgen feedback!!	Voorafgaand van de w-up wordt de manier van werken besproken (beoordelingsformulier en manier van feedback geven). Klassikaal voor doen en leerlingen mee laten doen. Klassikaal en zelf mee doen. Benadrukken dat leerlingen elkaar zoveel mogelijk feedback moeten proberen te geven. En bij het niet snappen van de criteria meteen om uitleg vragen, omdat ze hier straks zelf op moeten gaan beoordelen.	Leerlingen houden de punt van de speer niet naar beneden. Leerlingen zwaaien in het rond met de speer. Leerlingen zijn niet geconcentreerd. Leerlingen wachten niet op het commando van de docent om de speer te halen. Leerlingen maken technische fouten. Leerlingen kunnen nog niet de of vinden het moeilijk om de 5-pas aanloop te maken.	Meteen waarschuwen en aangeven wat wel gewenst is. Zie bovenstaande. Zie bovenstaande en aangeven dat speerwerpen risico's met zich mee brengt. Zie bovenstaande. Als docent erg scherp blijven op deze gebeurtenissen, omdat speerwerpen gevaarlijk kan zijn. Zie volgend pagina. Oefen dan eerst met de 3- pas aanloop!

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
			Leerlingen maken technische fouten of weten niet wat ze fout doen.	Technische tips: Met betrekking tot de uitgangshouding in de afwerphouding: - De duim en de wijsvinger achter de omwikkeling van de speer gelegd. - De zijwaartse sluitstand is ontspannen, waarbij de werp arm gestrekt achter is en de speer in het verlengde van de schouder as staat. - De speerpunt is op oor hoogte. De werp arm is ingerold en de handrug wijst naar de grond. - De andere arm is licht gebogen voor het lichaam. Met betrekking tot de voorbeweging: - De hele voorbeweging is versnellend en in een rechte lijn. - In de voorbeweging blijven de speer en bovenlichaam onveranderd. - De impuls pas is groot genoeg. - Tijdens de impuls pas komt de leerling in de afwerphouding. - De werper kruipt niet in elkaar na de landing van de impuls pas. Met betrekking tot de afworp: - laatste pas wordt vlak geplaatst en dient als remfunctie. - actieve draaiing van de achterste voet, knie en heup! - Er vindt een grote boogspanning plaats. - De speer wordt over de schouder naar voren gebracht.

Lesvoorbereidingsformulier 2

Beginsituatie: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit) Specifiek speerwerpen: Tweede les speerwerpen. Voorgaande les zijn leerlingen geëindigd met de 3 pas aanloop en hebben de leerlingen elkaar gecoacht aan de hand van het beoordelingsformulier (formatief beoordelen).
--

Doelstelling: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit) Aan het eind van de les ik dat leerlingen instaat zijn om de speer te werpen vanuit de Finse 5 pas aanloop, zodat alle leerlingen op deze manier de volgende week getoetst kunnen worden. Tevens wil ik dat alle leerlingen opnieuw elkaar formatief beoordelen en aan het eind van de les elkaar summatief beoordelen (als oefen moment), zodat de alle leerlingen de week hier op volgend instaat zijn om elkaar zelfstandig te beoordelen aan de hand van het beoordelingsformulier voor de bewegingsvaardigheid speerwerpen.
--

Organisatie: de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht	Materiaallijst: per lesonderdeel aangeven aard en aantal van de onderwijsleermiddelen
Speerwerpen: Met hele klas Samenwerken in tweetallen (andere tweetallen als voorgaande week).	

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
50 minuten	Warming-up speerwerpen (5 min): Warmgooien: Leerlingen gooien in tweetallen warm met vortex ballen. Bij het werpen van deze ballen wordt voorafgaand de 3- pas aanloop uitgevoerd om het geen wat voorgaande les is geoefend meteen te herhalen. Warmdraaien met armen + rekken/strekken in een kring: houd de speer met beide handen net zo breed vast dat heen en weer zwaaien over het hoofd met gestrekt armen mogelijk is. De oefening wordt zwaarder door de handen dicht bij elkaar te plaatsen. Hierbij mag je geen pijn voelen. Houd de speer met beide handen boven het hoofd en buig met de romp naar links en rechts. Leg de speer op de schouders en leg de armen over de speer. Maakt nu met de romp draaibewegingen naar links en naar rechts. Houd de speer met beide handen voor het lichaam vast. Ga met de rechterarm boven het hoofd en breng de speer naar verticaal links tot horizontaal achter op de rug. Breng de linkerarm naar rechts en draai de speer weert terug voor het lichaam. Zowel linksom als rechtsom draaien. Toewerken naar 5-pas aanloop: Leerlingen maken nieuwe tweetallen er zorgen voor samen twee speren. Leerlingen gaan om de beurt gooien. Alle leerlingen die als eerste gooien, gooien op het commando van de docent, zo ook de nummers twee. Na dat iedereen gegooit heeft worden de speren opgehaald en wordt er een hoedje geplaatst bij het punt waar de speer is geland. Zo kunnen de leerlingen meten of ze verder gooien de volgende beurt. Wanneer de speer scheef is gevlogen zal het hoedje toch recht vooruit worden geplaatst op de gegooide afstand (deze zal dienen als richtpunt voor de volgende keer). Ook worden er door middel van pylonen vakken uitgezet, waardoor leerlingen kunnen meten voor wat voor punt t.o.v. de afstand gooien.	Voorafgaand van de w-up wordt de manier van werken besproken (beoordelingsformulier en manier van feedback geven). Klassikaal voor doen en leerlingen mee laten doen. Klassikaal instrueren. Opnieuw benadrukken dat leerlingen elkaar zoveel mogelijk coachen en feedback geven. Aangeven dat leerlingen het beoordelingsformulier nu ook echt gaan invullen (zowel techniek als afstand). Hoedje wordt alleen geplaatst bij een speer die in de grond steekt (niet die plat ligt). Leerlingen starten eerst minimaal met twee worpen vanuit de 3 pas aanloop. Daarna krijgen de leerlingen de kans om met de Finse 5 pas aanloop te starten na de uitleg.	Leerlingen houden de punt van de speer niet naar beneden. Leerlingen zwaaien in het rond met de speer. Leerlingen zijn niet geconcentreerd. Leerlingen wachten niet op het commando van de docent om de speer te halen. Leerlingen maken technische fouten. Leerlingen kunnen nog niet de of vinden het moeilijk om de 5-pas aanloop te maken.	Meteen waarschuwen en aangeven wat wel gewenst is. Zie bovenstaande. Zie bovenstaande en aangeven dat speerwerpen risico's met zich mee brengt. Zie bovenstaande. Als docent erg scherp blijven op deze gebeurtenissen, omdat speerwerpen gevaarlijk kan zijn. Zie volgend pagina. Oefen dan eerst met de 3- pas aanloop!

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
			Leerlingen maken technische fouten of weten niet wat ze fout doen.	Technischetips: Met betrekking tot de uitgangshouding in de afwerphouding: - De duim en de wijsvinger achter de omwikkeling van de speer gelegd. - De zijwaartse sluitstand is ontspannen, waarbij de werp arm gestrekt achter is en de speer in het verlengde van de schouder as staat. - De speerpunt is op oor hoogte. De werp arm is ingerold en de handrug wijst naar de grond. - De andere arm is licht gebogen voor het lichaam. Met betrekking tot de voorbeweging: - De hele voorbeweging is versnellend en in een rechte lijn. - In de voorbeweging blijven de speer en bovenlichaam onveranderd. - De impuls pas is groot genoeg. - Tijdens de impuls pas komt de leerling in de afwerphouding. - De werper kruipt niet in elkaar na de landing van de impuls pas. Met betrekking tot de afworp: - laatste pas wordt vlak geplaatst en dient als remfunctie.. - actieve draaiing van de achterste voet, knie en heup! - Er vindt een grote boogspanning plaats. - De speer wordt over de schouder naar voren gebracht.

Beginsituatie: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Speerwerpen:
Derde en laatste les speerwerpen. Voorgaande les zijn leerlingen geëindigd met de Finse 5-pas aanloop en hebben de leerlingen elkaar gecoacht en geoefend met beoordelen aan de hand van het beoordelingsformulier, waardoor alle leerlingen bekend zijn met de manier van elkaar beoordelen.

Doelstelling: Voor de relevante doelstellinggebieden concreet ingevuld (per bewegingsactiviteit)

Speerwerpen:
Aan het eind van de les wil ik dat alle leerlingen beoordeeld zijn door een mede klasgenoot en tevens door mij als docent, zodat deze bewegingsvaardigheid kan worden afgesloten en tevens alle gegevens verzameld zijn voor mijn praktijk onderzoek met betrekking tot het formatief en summatief beoordelen binnen het peer-assessment.

Organisatie: de gekozen werkorganisaties tekenen voor onderwijsleermiddelen, leerlingen en leerkracht	Materiaallijst: per lesonderdeel aangeven aard en aantal van de onderwijsleermiddelen
Materiaal: Speerwerpen: 10 pylonen 20 dopjes 24 speren (600g) 1 meetlint Zak met vortex ballen Organisatie: zelfde als voorgaande lessen!	

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
45 minuten	Warming-up speerwerpen (5 min): Warmgooien: Leerlingen gooien in drietallen warm met vortex ballen. Er wordt gewerkt in drietallen en de zelf gegooide bal wordt achter na gelopen. Bij het werpen van deze ballen wordt voorafgaand de Finse 5-pas aanloop uitgevoerd. Warmdraaien met armen + rekken/strekken in een kring. Herhalen en beoordelen van 5 pas aanloop: Leerlingen maken drietallen er zorgen voor samen driesperen. Leerlingen gaan om de beurt gooien. Alle leerlingen die als eerste gooien, gooien op het commando van de docent, zo ook de nummers twee en drie. Na dat iedereen gegooid heeft worden de speren opgehaald en wordt er een hoedje geplaatst bij het punt waar de speer is geland. Zo kunnen de leerlingen meten of ze verder gooien de volgende beurt. Wanneer leerling 1 werpt, beoordeelt leerling 2 en heeft leerling 3 rust. Dit draait per beurt door, waardoor iedere leerling 1x werpt, 1x beoordeelt en 1x rust heeft per rondje. Leerlingen krijgen 12 minuten de tijd om elkaar te beoordelen op zowel afstand als techniek.	Voorafgaand van de w-up wordt de manier van werken besproken. Techniek wordt beoordeelt aan de hand van het formulier. Iedereen kan zich verbeteren binnen 12 min. Afstand telt de verst geworpen speer, waarbij de punt van de speer in de grond staat. De helft van de klas gaat herhalen/beoordelen en de andere helft van de klas krijgt een andere opdracht. Opnieuw benadrukken dat leerlingen elkaar zoveel mogelijk coachen en feedback geven. Hoedje wordt alleen geplaatst bij een speer die in de grond steekt (niet die plat ligt). Leerlingen starten direct met de Finse 5-pas aanloop, omdat hier voorgaande les aandacht aan is besteed. Ook iedereen was toen instaat om de 5-pas toe te passen.	Leerlingen houden de punt van de speer niet naar beneden. Leerlingen zwaaien in het rond met de speer. Leerlingen zijn niet geconcentreerd. Leerlingen wachten niet op het commando van de docent om de speer te halen. Leerlingen maken technische fouten. Leerlingen kunnen nog niet de of vinden het moeilijk om de 5-pas aanloop te maken.	Meteen waarschuwen en aangeven wat wel gewenst is. Zie bovenstaande. Zie bovenstaande en aangeven dat speerwerpen risico's met zich mee brengt. Zie bovenstaande. Als docent erg scherp blijven op deze gebeurtenissen, omdat speerwerpen gevaarlijk kan zijn. Zie volgend pagina. Voorgaande les was dit wel het geval, maar mochten leerlingen even moeite hebben dan vallen ze even terug op de 3-pas, waarna verder wordt geprobeerd te gaan met de 5-pas.

Fasering in tijd:	Leerinhouden & didactische werkvorm:	Instructie:	Wat verwacht je?	Wat doe je?
			Leerlingen maken technische fouten of weten niet wat ze fout doen.	Technische tips: Met betrekking tot de uitgangshouding in de afwerphouding: - De duim en de wijsvinger achter de omwikkeling van de speer gelegd. - De zijwaartse sluitstand is ontspannen, waarbij de werp arm gestrekt achter is en de speer in het verlengde van de schouder as staat. - De speerpunt is op oor hoogte. De werp arm is ingerold en de handrug wijst naar de grond. - De andere arm is licht gebogen voor het lichaam. Met betrekking tot de voorbeweging: - De hele voorbeweging is versnellend en in een rechte lijn. - In de voorbeweging blijven de speer en bovenlichaam onveranderd. - De impuls pas is groot genoeg. - Tijdens de impuls pas komt de leerling in de afwerphouding. - De werper kruipt niet in elkaar na de landing van de impuls pas. Met betrekking tot de afworp: - laatste pas wordt vlak geplaatst en dient als remfunctie.. - actieve draaiing van de achterste voet, knie en heup! - Er vindt een grote boogspanning plaats. - De speer wordt over de schouder naar voren gebracht.

VII	Cijfers resultaten
------------	---------------------------

Op de volgende pagina's zullen de cijfers met betrekking tot het onderzoek worden getoond.

Cijfers beide interventiegroepen:

5 VWO I-groep jongens:		Cijfers	Cijfers		5 VWO	I-groep meisjes:	Cijfers	Cijfers
		leerlingen:	docent:				leerlingen:	docent:
j		8,5	8,5		m		8,5	8,5
j		8,5	7		m		8	7,5
j		9	8,5		m		8	8
j		7	7		m		7	6,5
j		7,5	7,5		m		7,5	7
j		7,5	7,5		m		7,5	7
j		8	7,5		m		9	8
j		9	8		m		8,5	8
j		9,5	8		m		8	8,5
j		6	6		m		8	7,5
j		7,5	8		m		8,5	7
j		8,5	9		m		7	6
j		7,5	7		m		8	7,5
j		7	8,5		m		7	7
j		7	7		m		7	7
j		9	8		m		7,5	7
j		8	7,5		m		7	7
j		7	6,5		m		8	8
j		7,5	8,5		m		8	7,5
j		9	8		m		7	7
j		8	7		m		7	7,5
j		7,5	7,5					
	gemiddelde	7,909090909	7,636363636			gemiddelde	7,714285714	7,380952381

Cijfers interventiegroep jongens en controlegroep jongens:

5 VWO interventiegroep jongens:		Cijfers	Cijfers	4 VWO controlegroep jongens:		Cijfers
		leerlingen:	docent:			docent:
j		8,5	8,5	j		7
j		8,5	7	j		7,5
j		9	8,5	j		6,5
j		7	7	j		7
j		7,5	7,5	j		6
j		7,5	7,5	j		7,5
j		8	7,5	j		7
j		9	8	j		6
j		9,5	8	j		8
j		6	6	j		6,5
j		7,5	8	j		8
j		8,5	9	j		7
j		7,5	7	j		6,5
j		7	8,5	j		7,5
j		7	7	j		7
j		9	8	j		6,5
j		8	7,5	j		8
j		7	6,5	j		6,5
j		7,5	8,5	j		7,5
j		9	8	j		7,5
j		8	7	j		8
j		7,5	7,5	j		7
				j		6,5
				j		8
	gemiddelde	7,909090909	7,636363636		gemiddelde	7,104166667

Interventiegroep meisjes:

I-groep		Stelling 1	Stelling 2	Stelling 3	Stelling 4	Stelling 5	Stelling 6	Stelling 7	
5VWO meisjes		1 t/m 3 algemene stellingen over de lessenreeks			4 t/m 6 stellingen over betrouwbaarheid met betrekking tot beoordelen			Stelling over het geven van feedback	
	m	4	3	4	4	2	4	4	
	m	3	4	3	4	2	4	4	
	m	2	4	4	3	3	4	4	
	m	3	4	4	4	2	4	4	
	m	5	5	4	4	2	3	5	
	m	4	4	3	1	2	4	4	
	m	4	3	4	2	3	3	2	
	m	4	4	3	1	1	4	2	
	m	3	4	4	5	3	5	2	
	m	3	2	4	4	4	4	4	
	m	3	4	4	2	4	4	4	
	m	4	4	4	4	3	3	4	
	m	5	4	4	4	3	4	4	
	m	3	4	2	4	3	2	3	
	m	3	4	3	4	2	4	3	
	m	3	4	4	4	4	4	4	
	m	4	4	2	4	3	3	4	
	m	5	4	4	4	3	4	4	
	m	3	4	3	4	2	4	3	
	m	5	4	4	5	3	5	3	
	m	4	4	3	1	2	4	4	
	gemiddelde	3,66666667	3,857142857	3,523809524	3,428571429	2,666666667	3,80952381	3,57142857	
	modus	3	4	4	4	3	4	4	
	standaarddeviatie	0,85634884	0,573211504	0,679635757	1,247855303	0,79582243	0,679635757	0,81064348	

Interventiegroep meisjes:

I-groep		Stelling 8	Stelling 9	Stelling 10
5VWO meisjes		8 t/m 10 stellingen over de motivatie		
	m	4	3	4
	m	2	4	2
	m	3	4	3
	m	3	4	3
	m	4	4	3
	m	5	3	2
	m	3	4	3
	m	4	5	2
	m	2	4	4
	m	3	3	4
	m	3	2	3
	m	2	4	3
	m	4	4	2
	m	4	2	3
	m	4	2	4
	m	4	3	3
	m	2	4	2
	m	3	4	3
	m	3	4	4
	m	4	3	4
	m	2	3	3
	gemiddelde	3,238095238	3,476190476	3,047619048
	modus	4	4	3
	st deviatie	0,889087279	0,813575296	0,74001287

Interventiegroep jongens:

I-groep		Stelling 1	Stelling 2	Stelling 3	Stelling 4	Stelling 5	Stelling 6	Stelling 7	
5VWO jongens		1 t/m 3 algemene stellingen			4 t/m 6 stellingen over de betrouwbaarheid met betrekking tot summatief beoordelen			Stelling over het gebruik van feedback	
	j	4	4	3	4	4	4	4	
	j	4	4	3	3	2	4	4	
	j	4	3	4	3	2	4	4	
	j	4	3	4	5	5	4	3	
	j	3	4	4	3	2	4	5	
	j	4	4	2	2	5	4	2	
	j	4	4	3	4	4	5	4	
	j	4	4	2	4	2	2	4	
	j	4	4	4	4	4	4	3	
	j	4	5	4	4	5	3	4	
	j	3	4	4	4	4	5	4	
	j	3	4	4	3	4	4	3	
	j	4	4	4	3	3	4	3	
	j	3	4	4	3	4	4	4	
	j	3	4	2	5	4	1	3	
	j	4	5	4	4	5	4	4	
	j	4	4	4	4	4	4	4	
	j	3	4	4	4	3	4	5	
	j	4	3	4	4	4	4	4	
	j	3	4	4	3	3	4	3	
	j	4	4	4	4	3	4	3	
	j	4	4	4	3	3	3	4	
	gemiddelde	3,68181818	3,954545455	3,590909091	3,636363636	3,59090909	3,772727273	3,68181818	
	modus	4	4	4	4	4	4	4	
	standaarddeviatie	0,47673129	0,485727018	0,734139659	0,7267314	1,00754728	0,869143979	0,71623112	

Interventiegroep jongens:

I-groep		Stelling 8	Stelling 9	Stelling 10
5VWO jongens		8 t/m 10 stellingen over de motivatie		
	j	4	4	3
	j	5	4	4
	j	4	3	4
	j	3	4	3
	j	3	4	3
	j	3	2	4
	j	4	4	4
	j	4	4	3
	j	3	4	4
	j	3	4	3
	j	3	2	4
	j	3	2	2
	j	4	4	4
	j	3	4	1
	j	4	1	1
	j	3	4	5
	j	4	4	3
	j	4	4	4
	j	4	3	4
	j	3	3	4
	j	4	3	3
	j	4	4	3
	gemiddelde	3,590909091	3,409090909	3,318181818
	modus	4	4	4
	standaarddeviatie	0,590326053	0,908116361	0,994574024

In dit product wordt beschreven wat er zoal bekend is over het onderwerp. Er is onderzoek gedaan naar wat anderen hebben geschreven en hebben onderzocht.

De aanleiding voor dit onderzoek is de ontevredenheid die regelmatig te constateren is onder de leerlingen van het Mencia de Mendoza Lyceum te Breda met betrekking tot het beoordelen van de cijfers bij de lessen LO. Daarom is er een onderzoek gestart om te meten of leerlingen meer gemotiveerd worden wanneer leerlingen meer betrokken raken bij het tot stand komen van hun beoordelingscijfer door elkaar zelfstandig te beoordelen volgens vaste criteria.

Om meer te weten te komen over het onderwerp is er onderzoek gedaan naar onderstaande deelvragen. Deze deelvragen komen voort uit de onderzoeksvraag en kunnen een rol spelen bij het bovenstaande probleem (de aanleiding).

- Wat is motivatie
- Wat is beoordelen
- Waarom beoordelen
- Soorten beoordelingen
- Wat is goed beoordelen
- Wie beoordeeld

Wat is motivatie:

Motivatie zorgt bij ieder mens voor een bepaald gedrag wat tot uiting komt. Mensen verschillen hoe ze reageren in, op en tijdens verschillende situaties. Dit hangt af van het geen wat hij/zij belangrijk vindt.

Motivaties komen voort uit aangeboren en aangeleerde behoeften. Een aangeboren motivatie voor het opzoek gaan naar een fles frisdrank is bijvoorbeeld het hebben van dorst. Een motivatie voor het behalen van goede cijfers is bijvoorbeeld een aangeleerde motivatie vanuit de ouders wat is overgenomen door het kind (<http://nl.wikipedia.org>). In het onderwijs ontstaan er bij leerlingen ook veel verschillende gedragingen, want binnen grote groepen leerlingen zijn er ook veel verschillende motivaties te vinden. Interessant is om te kijken wat in het onderwijs leidt tot het vergroten van de motivatie met betrekking tot het beoordelen. Geerlings & Van der veen (2001) beschrijven dat zelfstandig beoordelen er voor zorgt dat leerlingen zich meer zelfverantwoordelijk gaan voelen, waardoor leerlingen gemotiveerder raken om beter hun best gaan doen om zich zelf te ontwikkelen. Schellekens (1989) beschrijft dat het beoordelen van het einddoel zorgt voor een extra prikkel, waardoor leerlingen beter hun best gaan doen om te komen tot een goed eindresultaat dus de motivatie stijgt.

Sluijsmans (2008) beschrijft niet alleen dat beoordelen zorgt voor een grotere motivatie, maar dat de motivatie ook afhangt van de manier van beoordelen. Vaak zijn er tegenwoordig vaste beoordelingen (deze zijn vooraf bepaald) waar een leerling aan moet voldoen. Om een voorbeeld te geven wordt het speerwerpen genomen. Het is van tevoren bepaald dat de norm 20 meter is om voor een voldoende te gooien. Voor veel leerlingen zal deze afstand onhaalbaar zijn en voor een ander deel leerlingen zal deze afstand veel te gemakkelijk zijn, waardoor beide groepen niet op hun niveau worden behandeld wat vaak zal leiden tot demotivatie. Hiermee probeert de schrijfster te zeggen dat het belangrijk is om beoordelen op maat aan te bieden (adaptief beoordelen). Adaptief onderwijs houdt in dat het onderwijs af wordt gesteld op het geen wat past bij de leerling. Dit betekend voor de lessen LO dat leerlingen op hun eigen niveau kunnen werken in de les, omdat er verschillende situaties zijn uitgezet, waardoor de mindere leerlingen niet dezelfde opdracht hebben als de betere leerlingen. Adaptief beoordelen geeft de mate van vooruitgang weer. In de lessen LO zou adaptief beoordelen de vooruitgang van samenwerken, regeltaken uitvoeren en de inzet meten, waardoor uiteindelijk niet meer de best motorisch ontwikkelende leerlingen ook het beste cijfer zullen krijgen. Deze manier van beoordelen zou erg passen binnen de lessen LO, omdat leerlingen in het voortgezet onderwijs niet op basis van hun motorische capaciteiten zijn toegelaten tot de school, maar op basis van hun cognitieve niveau. Beoordelen zorgt namelijk alleen bij de betere bewegers tot motivatie, want zij worden beloond voor hun gave van goed te kunnen sporten waarover zij al beschikken, maar de van naturen mindere bewegers zullen nooit een hoog cijfer kunnen scoren ondanks dat zij als nog hun best doen. Deze leerlingen zullen zich niet competent voelen, waardoor beoordelen zal gaan leiden tot demotivatie (Van Dokkum, 2008; Deci & Ryan 1985).

Een ander probleem is dat leerlingen vaak niet bij de beoordeling worden betrokken. De docent geeft de punten en geeft de feedback. Wanneer leerlingen meer betrokkenheid krijgen tijdens het beoordelen leidt vaak tot een actievere houding in de lessen. Deze betrokkenheid kan leerlingen worden gegeven door leerlingen elkaar te laten beoordelen en feedback te geven wat motiverend werkt voor veel leerlingen, omdat leerlingen nu niet alleen docentafhankelijk zijn (Wulf, Raupach, & Pfeiffer, 2005 in Sluijsmans, 2008).

In het verleden zijn al verschillende theorieën bedacht over hoe de motivatie van de mens werkt. Hieronder zullen drie bekende theorieën nader beschreven worden. De drie verschillende theorieën over motivatie die worden besproken zijn afkomstig van:

- Deci & Ryan
- Freud
- Maslow

Volgens de Self Determination Theorie van Deci & Ryan (1985) zijn er drie vormen van motivatie. Intrinsieke motivatie, extrinsieke motivatie en demotivatie. De intrinsieke motivatie is de motivatie die te maken heeft met wat de leerling op dat moment leuk vindt. Deze motivatie heeft niets te maken met wat de leerling zelf wil, maar met de keuzes op een bepaald moment. Een voorbeeld kan zijn dat een leerling helemaal niet van basketbal houdt, maar doordat hij les krijgt van een leuke docent het toch motiveert om actief mee te doen met het spelletje basketbal. Extrinsieke motivatie komt eveneens niet vanuit de leerling zelf. Een extrinsiek gemotiveerde leerling wil zich zelf niet verbeteren in bijvoorbeeld basketbal, omdat hij/zij dit gewoon niet leuk vindt. De leerling wil hier in bijvoorbeeld verbeteren, omdat bij het behalen van een voldoende er een cadeautje wordt gegeven aan de leerling door zijn ouders. De leerling probeert dus goed te scoren, omdat hij beloond wordt door middel van het cadeautje wat belangrijker wordt gevonden. Ook kan een extrinsiek gemotiveerde leerlingen presteren, omdat het moet. De leerling moet bijvoorbeeld een voldoende halen om over te gaan naar het volgende jaar. Demotivatie staat voor geen enkele motivatie. Leerlingen op school hebben altijd wel ergens motivatie voor, waardoor hier niet verder op in wordt gegaan. Deci & Ryan (1985) spreken over drie behoeften die de leerling gemotiveerd maakt. Wanneer er wordt voldaan aan deze drie behoeften zal dat ondersteunend zijn voor de intrinsieke motivatie van de leerling. De drie behoeften zijn; autonomie, competentie en verbondenheid (Deci & Ryan, 1985). Met autonomie wordt de ongedwongenheid bedoeld. Een leerling moet ongedwongen een taak uit kunnen voeren, waar het zelf inspraak op heeft. Met competentie wordt het gevoel van iets te kunnen en ergens goed in zijn versterkt en met verbondenheid wordt een sociaal veilig klimaat bedoeld (Deci & Ryan, 1985). In het vakblad van LO wordt ook aandacht besteed aan de Self Determination Theorie van Deci & Ryan (1985). Het artikel beschrijft hoe er in de lessen LO naar de intrinsieke motivatie toegewerkt kan worden. Deci & Ryan (1985) beschrijven de volgende vijf stappen van extrinsieke motivatie naar intrinsieke motivatie namelijk; extrinsieke regulatie, geïntrojecteerde regulatie, geïdentificeerde regulatie, geïntegreerde regulatie en intrinsieke regulatie. Bovenstaande stappen zullen worden verduidelijkt aan de hand van een voorbeeld met betrekking tot het meedoen met de lessen LO. Extrinsieke regulatie wil zeggen meedoen met de gymlessen, bijvoorbeeld omdat de docent dit de leerling verplicht. Geïntrojecteerde regulatie wil zeggen meedoen met de lessen LO, bijvoorbeeld omdat de leerling bijvoorbeeld niet als enige anders wil zijn als de rest en het ook normaal vindt om met de rest mee te doen en de regels te volgen. Geïdentificeerde regulatie wil zeggen meedoen met de lessen LO, bijvoorbeeld omdat een leerling net zo goed wil worden als zijn voorbeeld (sportidool), waarmee hij/zij zich mee wil identificeren. Geïntegreerde regulatie wil zeggen meedoen uit eigen belang, bijvoorbeeld omdat de leerling zijn/haar eigen ontplooiing belangrijk vindt. En intrinsieke regulatie wil zeggen meedoen met de lessen LO, bijvoorbeeld omdat de leerling het fijn, leuk of interessant vindt (Massink, 2012). Zowel bij geïntegreerde regulatie als bij intrinsieke motivatie hoeft de docent de leerlingen niet te motiveren met overtuigingen (Massink, 2012).

Een andere theorie beschrijft Freud, want volgens Freud ontstonden motivaties uit onze driften (Zimbardo, Johnson & McCann, 2009). Freud beschreef deze driften als diepliggende krachten/energie stromen. Freud beschreef drie soorten driften. Namelijk het 'ich' het 'es' en het 'uber ich' (<http://nl.wikipedia.org>). Ieder van bovenstaande driften gebruikt een deel van de energiebron uit het lichaam. Driften komen voort uit prikkels vanuit het lichaam en buitenaf. Volgens Freud stond het 'ich' voor bekende gevoel van de mens. Deze driften kwamen van binnen uit en waren te beheersen en aan te passen aan anderen. Deze driften waren bedoeld om het juiste voorbeeld te kunnen geven. Dan had je ook het 'es'. Dit waren de onbestuurbare emoties die voortkwamen uit het lichaam. Deze emoties konden oneindig groot zijn zonder hier zelf bewust van te zijn. En

het 'uber ich' wat emoties van binnen uit deed vergroten, waardoor er innerlijke onrust ontstond in de vormen van bijvoorbeeld angst of depressie (Zimbardo e.a., 2009).

Maslow heeft ook zijn eigen theorie ontwikkeld met betrekking tot de motivaties van de mens. Maslow komt met de theorie dat de mens twee vaste behoeften heeft (de basis) of ook wel de deficiëntie behoeften genoemd. Dit zijn de twee onderste behoeften uit de piramide. Ook heeft de mens drie hogere behoeften (verschillende motivaties) of ook wel de groei-behoeften genoemd. Dit zijn de drie bovenste behoeften uit de piramide. De behoeften lopen van een groot oppervlak (vaste behoeften) naar een steeds kleiner oppervlak (hogere behoeften). Er ontstaat een piramidevorm die de behoeften van de mens weergeeft (Zimbardo e.a., 2009). Maslow geeft aan dat de mens groeit door de verschillende behoefte vanaf onder gezien één voor één zich eigen te maken om door te kunnen groeien naar een volgende behoeften, waardoor de motivatie van de mens steeds breder zal uitgroeien. De mens is dus volgens Maslow niet instaat om van de behoeften op niveau twee behoefte aan veiligheid en zekerheid in de piramide verder te gaan naar bijvoorbeeld de behoeften van niveau vijf zelfontplooiing (Zimbardo e.a., 2009).



Om aan te geven wat motivatie nu met het beoordelen van de leerling te maken heeft zal er in onderstaande tekst in worden gegaan op het beoordelen.

Wat is beoordelen:

Volgens Schellekens (1989) zijn er meerdere synoniemen van beoordelen. Onder beoordelen vallen ook de begrippen evalueren en toetsen. Beoordelen is het toekennen van een cijfer aan een bepaalde vaardigheid of doel wat is gesteld om de mate van bekwaamheid vast te stellen. Leerlingen kunnen formatief of summatief beoordeeld worden. Bij formatief beoordelen wordt er beoordeeld op de leerpunten. Leerlingen krijgen feedback op het geen wat ze doen en proberen zich zelf te verbeteren. Er zit geen cijfer aan vast. Bij summatief beoordelen wordt wel een cijfer aan je prestatie gekoppeld. Er wordt aan de hand van een vastgesteld doel beoordeeld (www.slo.nl).

Waarom beoordelen:

Schellekens (1989) beschrijft dat beoordelen bedoeld is om verschillende doelen te meten. Er wordt beschreven dat het beoordelen op scholen gebruikt wordt om de inzet te meten van de leerlingen. Dus er wordt gekeken hoe actief de leerling heeft deelgenomen aan het aangeboden programma. Leerlingen worden beoordeeld op hun cognitie of motorische vaardigheden. Dus er wordt gekeken of leerlingen bijvoorbeeld iets hebben opgestoken van de afgelopen lessenreeks speerwerpen en of bepaalde technische principes zoals eerst te zorgen voor een spanboog alvorens de speer te werpen. Ook wordt er door middel van beoordelen geprobeerd om leerlingen enthousiast te maken om actief bezig te zijn met het leerproces om te werken naar

een goed eindresultaat. Ook kunnen de resultaten van het beoordelen er toe dienen om een advies te geven voor eventuele vervolgopleidingen en overgangsadvisen.

Brouwer (1996) beschrijft dat beoordelen ervoor zorgt dat leerlingen uitgedaagd worden om het maximale te bereiken, zorgt voor bewaking van een bepaald level van een vak (kwaliteit) en beoordelen geeft informatie over de kwaliteit van de afgelopen lessenreeks die de leerling heeft ondergaan. Het beoordelen binnen het vak Lichamelijke Opvoeding heeft niet als doel om leerlingen te kwalificeren en selecteren voor eventuele vervolgopleidingen. Wel is het vak Lichamelijke Opvoeding van belang bij het geven van overgangsadvisen binnen het Voortgezet Onderwijs (Vermolen, 2008).

Soorten beoordelingen:

Volgens Van Dokkum (2008) zijn er vijf manieren van beoordelen die van docent afhankelijk overlopen in steeds meer leerling afhankelijk. Extreem docent afhankelijk is de wijze van beoordelen met 'het timmermansoog'. Hier geeft de docent de cijfers op basis van hetgeen wat hij ziet. Een voorbeeld hiervan is dat iedere leerling twee keer voor cijfer mogen speerwerpen en dat de docent op basis van deze twee worpen een cijfer toekent. Het voordeel hiervan is dat deze wijze snel verloopt. Een nadeel hiervan is dat leerlingen subjectief worden beoordeeld. Hierna volgt het beoordelen door middel van 'vaste criteria'. Vooraf staan deze criteria beschreven en het is niet mogelijk om deze later bij te kunnen stellen. Het voordeel hiervan is dat concreet staat vermeld waar leerlingen aan moeten voldoen om een voldoende te kunnen scoren. Het nadeel is dat de beoordeling voor iedereen het zelfde is, waardoor leerlingen die extreem slecht kunnen sporten nooit een voldoende kunnen behalen. Daarna volgt het beoordelen volgens 'variabele criteria'. Deze criteria liggen niet vast, maar worden juist adaptief aangeboden. Adaptief onderwijs houdt in dat het onderwijs af wordt gesteld op hetgeen wat past bij de leerling. Het voordeel hiervan is dat iedere leerling in staat moet zijn om een voldoende te kunnen behalen op zijn/haar eigen niveau. Het nadeel hiervan is dat extreem goede sporters, hierdoor niet meer altijd degene zijn met de hoogste cijfers. Daarna volgt het beoordelen door middel van een 'werkboek'. De leerling vult dit zelf in. Het voordeel hiervan is dat de leerling nu wel op cognitie wordt beoordeeld en dus het zelfde niveau van iedere leerling kan worden verwacht. Het nadeel is dat leerlingen dit werkboek niet zelfstandig in vullen maar met elkaar of slecht bijhouden. De laatste manier van beoordelen is via een '(s)portfolio'. De leerling is zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van zijn/haar (s)portfolio. Dit is een map waarin wordt bijgehouden wat is geleerd en behaald aan de hand van bewijsstukken om aan te kunnen tonen competent te zijn in verschillende vaardigheden. Het voordeel hiervan is dat leerlingen zelf verantwoordelijk worden gemaakt voor zijn/haar eigen ontwikkelingen, waardoor leerlingen worden gestimuleerd om dit bij te houden. Het nadeel is dat leerlingen vaak moeite hebben om zichzelf te reflecteren. Tevens nemen leerlingen vaak niet de tijd om alle reflecties uit te werken op papier, waardoor de mate van de persoonlijke ontwikkeling niet of nauwelijks gemeten kan worden (Van Dokkum, 2008).

Schellekens (1989) beschrijft ook vijf vormen van beoordelen. De eerste vorm van beoordelen is door vragen te stellen. Deze vorm kan worden beoordeeld door zowel mondeling als schriftelijk te toetsen. Het voordeel is dat leerlingen worden beoordeeld op hun cognitie, waardoor leerlingen allemaal gelijke kansen krijgen om een voldoende te behalen. Het nadeel is dat leerlingen in de lessen niet meer geprikkeld worden om zichzelf te willen verbeteren met betrekking tot de bewegingsvaardigheden. De tweede vorm van beoordelen is door het in te leveren van een product, waar de leerling de afgelopen periode aan heeft gewerkt en de verzamelde informatie hierin heeft kunnen verwerken. Het voordeel hiervan is dat leerlingen zelf verantwoordelijk worden gemaakt voor zijn/haar eigen ontwikkelingen met betrekking tot het verwerven van informatie over de verschillende bewegingsvaardigheden, waardoor de docent hierin de lessen geen tijd aan hoeft te besteden wat meer bewegingstijd op levert. Het nadeel is dat leerlingen vaak de tijd niet nemen om alle geleerde informatie buiten de lessen uit te werken in een verslag. De derde vorm van beoordelen is de prestatie van een leerling beoordelen. Dit wordt beoordeeld op basis van een voorbeeld uit de praktijk. Een leerling laat door middel van een voorbeeld zien wat hij/zij nu wel/niet kan. Een leerling laat bijvoorbeeld zien wat hij/zij heeft geleerd bij het onderdeel ringzwaaien. De leerling wordt alleen op de vaardigheden beoordeeld. Het voordeel hiervan is dat leerlingen in de lessen gemotiveerd blijven om zichzelf te blijven verbeteren. Het nadeel is dat leerlingen die slecht kunnen sporten niet of nauwelijks een voldoende kunnen scoren. De vierde vorm van beoordelen is het kritisch observeren van de leerling op punten die de school belangrijk vindt. Deze vorm van beoordelen is na genoeg vergelijkbaar met vorm drie. Echter moet er nu niet alleen worden gedacht aan het beoordelen op de prestatie/techniek maar ook op inzet. Deze aspecten samen zorgen voor het cijfer. Deze vorm wordt het meeste gebruikt tijdens de lessen LO. Het voordeel is dat deze manier van beoordelen vaak snel gaat en dat minder goede bewegers ook een kans maken om een voldoende te scoren. Het nadeel van deze manier van beoordelen is dat deze manier vaak subjectief is en veel discussies met zich mee kan brengen

van ontevredenheid, omdat de criteria niet ergens staan uitgeschreven. Wanneer van te voren duidelijk wordt gemaakt waar de docent op zal letten is deze vorm goed toe te passen, want dan kan er direct feedback aan de hand van de gemaakte criteria worden gegeven, waardoor het leerproces wordt versneld. De vijfde vorm van beoordelen is het kritisch zelfbeoordelen. Deze vorm van beoordelen heeft zowel grote voor- als nadelen. Nadelen zijn dat leerlingen niet vertrouwd worden door de docent in staat te zijn om zich zelf kritisch te beoordelen, waardoor de uitkomst bedrog zou zijn. Echter kan men ook minder wantrouwend zijn. Er is gebleken dat ook leerlingen uit de laagste klassen van het voortgezet onderwijs kritisch naar zich zelf kunnen kijken. Leerlingen zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor hun eigen leerproces. Voordelen om leerlingen zichzelf kritisch te laten beoordelen zijn dat deze manier van beoordelen er mede voor zorgt om leerlingen zich oordeelkundig te laten ontwikkelen en om een onafhankelijk persoon te worden, waardoor deze vorm van beoordelen dan ook juist aanspreekt in het voortgezet onderwijs (Schellekens, 1989).

Wat is goed beoordelen:

Volgens Valcke (2010) is beoordelen een toets die voldoet aan de volgende criteria; Een toets moet betrouwbaar zijn, een toets moet valide zijn en een toets moet transparant zijn. Volgens Valcke (2010) is betrouwbaarheid een belangrijke factor in het beoordelen van de lessen LO. Betrouwbaarheid wil zeggen dat het beoordelen niet beïnvloed kan worden door toevalligheden. Is dit wel het geval, dan zou de uitslag van de beoordeling steeds verschillend kunnen zijn. Een beoordeling is betrouwbaar, wanneer deze niet of minimaal verschilt in de uitkomst afhankelijk van het tijdstip/beoordelend persoon. Dus het zou niet uit moeten maken of de beoordeling vandaag of morgen zou worden afgenomen en of hierbij dezelfde docent bij betrokken is. Betrouwbaarheid is niet genoeg om een onderzoek te doen. Buiten dat een onderzoek betrouwbaar moet zijn moet een onderzoek ook valide zijn. Betrouwbaarheid is een voorwaarde om een onderzoek ook valide te maken. Wanneer men meet/beoordeeld wat men eigenlijk ook echt wil beoordelen is het onderzoek valide. Deze twee begrippen vormen samen een belangrijk aandeel in het beoordelen (<http://nl.wikipedia.org>). Als laatste moet een beoordeling transparant zijn. Zo moet het voor de leerlingen duidelijk zijn waarop hij/zij wordt beoordeeld en moet het voor de leerlingen duidelijk zijn welke vaardigheid bij welk cijfer hoort (Valcke, 2010).

In bovenstaande tekst worden de begrippen betrouwbaarheid, validiteit en transparant beschreven als eigenschappen om goed te kunnen beoordelen. Stegeman & Faber (1998) beschrijven zo ook vier begrippen die vrijwel op hetzelfde neer komen. Stegeman & Faber (1998) spreken namelijk over de vier D's om goed te kunnen beoordelen. Met de vier D's worden de volgende begrippen bedoeld; dekkend, docent onafhankelijk, te doen en doorzichtig. Met 'dekkend' wordt bedoeld of het geen wat gemeten wil worden ook wel daadwerkelijk wordt gemeten (valide). Dus wanneer spelinzicht bij basketbal gemeten moet worden, wordt dit dan wel echt gemeten of zijn er ook nog andere dingen die onbewust gemeten worden? Een voorbeeld is dat een leerling eigenlijk beoordeeld moet worden op spelinzicht, maar toch een hoger cijfer krijgt als een klasgenoot die evenveel spelinzicht vertoonde, maar minder vaak scoorde. Om dit na te gaan zal allereerst de doelstelling geoperationaliseerd moeten worden en de beoordelingsdoelstelling erg concreet beschreven moeten worden om duidelijk te krijgen of het juiste wordt gemeten. Met 'docent-onafhankelijk' worden twee dingen bedoeld. Namelijk of het beoordelen betrouwbaar is t.o.v. het tijdstip van de dag en of de docent die beoordeeld niet van invloed is op het cijfer (betrouwbaarheid). Dus het zou niet uit moeten maken of leerlingen nu of volgende week worden getoetst en ook niet welke docent de beoordeling geeft. Met 'te doen' wordt bedoeld dat de beoordeling in de lessenreeks moet passen. Dus is het mogelijk voor de docent om na 2 of 3 lessen te beoordelen, is de organisatie haalbaar om binnen een uurtje iedereen genoeg te hebben gezien, is het voor de leerlingen haalbaar wat zij allemaal moeten demonstreren in dat ene uurtje. De docent moet dus goed nagedacht hebben of de beoordeling past binnen de organisatie. Als laatste moet een beoordeling ook 'doorzichtig' zijn. Dit wil zeggen dat het voor de leerlingen ook duidelijk moet zijn, waar zij op beoordeeld worden (transparant). De docent dient kenbaar en duidelijk te maken wat hij verwacht van de leerlingen. Volgens Schellekens (1989) is het ook belangrijk om de eindcriteria te melden bij de leerlingen, zodat leerlingen elkaar kritisch kunnen reflecteren tijdens de lessen. Het melden van eindcriteria is een prima hulpmiddel om te komen te hogere cijfers (Schellekens, 1989; Sluijsmans, 2008). Uit onderzoek blijkt dat beoordelingscriteria nog te weinig in het onderwijs gebruikt worden. Vaste criteria waar aan moet worden voldaan staan meestal niet voorafgaand beschreven, maar worden beoordelingscriteria op het laatste moment nog bepaald door de desbetreffende docent na dat de lessenreeks (het onderwijs programma) al voorbij is en de beoordeling nog moet komen. De criteria zitten vaak wel bij de docent in gedachten 'tacit knowledge' (Sadler, 1989 in Sluijsmans, 2008), waar het voor de leerlingen nog erg onduidelijk is waar op voor te bereiden. Uit onderzoek blijkt dat de verwachtingen van leraren en leerlingen over het geen wat belangrijk wordt verwacht regelmatig

verschilt, waardoor leerlingen tijdens het beoordelen niet goed voorbereid zijn op het geen waar op beoordeeld wordt (Sluijsmans, 2008).

Een onderwijsvernieuwing is het ipsatief beoordelen (Mesoconsult, 2008/2009). Er worden beoordelingscriteria individueel op maat aangeboden per leerling. Door deze manier wordt het probleem van fouten verwachtingen van beoordelen voorkomen, want dit schilt per iedere leerling. In deze beoordeling wordt er niet gekeken naar vaste beoordelingscriteria, maar juist naar de vooruitgangen die zijn geboekt en zijn aangeleerd (Sluijsmans, 2008). Tegenwoordig is het differentiëren in de lessen erg belangrijk (adaptief onderwijs), waardoor leerlingen op basis van hun eigen niveau kunnen werken. Echter wanneer het beoordelen over één lijn getrokken zou worden zou het effect van het adaptieve onderwijs (op eigen niveau werken) teniet worden gedaan in de beoordeling. Bij ipsatief beoordelen wordt ingesprongen op het niveau waar in de les is aan gewerkt, waardoor leerlingen voortaan een persoonlijk leerproces volgen. Het cijfer wordt dus niet gebaseerd op vooraf gestelde criteria of op basis van het gemiddelde cijfer van de klas, maar beoordelingen worden gegeven op basis van de vooruitgang die een leerling heeft doorgemaakt Mesoconsult (2008/2009). Met het ipsatief beoordelen wordt geprobeerd om het grote probleem in de lessen LO te voorkomen. Namelijk het voorkomen dat de minder vaardige bewegers altijd een onvoldoende of laag cijfer scoren. Veel scholen beoordelen ook op inzet om de minder vaardige bewegers toch de kans te geven om een voldoende te scoren. Op het Mencia de Mendoza Lyceum te Breda tellen de cijfers van de bewegingsvaardigheden voor 50% mee en wordt de andere 50% aangevuld met een cijfer op basis van inzet van de doorlopen lessenreeksen (Van Der Hilst, Mencia de Mendoza Lyceum, 2013).

Wie beoordeeld:

Peer assessment is een methode waarbij leerlingen elkaar beoordelen. Er is onderzocht dat deze methoden positief werkt (Sluijsmans, Dochy & Moerkerke, 1999; Valcke, 2010). Er is onderzoek gedaan naar de betrouwbaarheid, validiteit en of het toe te passen is in de praktijk. Uit het onderzoek blijkt dat de cijfers die leerlingen aan elkaar geven overeenkomen met de cijfers die toegekend zouden worden door de docent. Ook geven leerlingen aan dat deze manier van beoordelen bevalt (Falchikov & Magin, 1997; Freeman, 1995; Lin & Liu, 2000; Orsmond, Merry & Reiling, 1996 in Valcke, 2010). Uit een ander onderzoek blijkt dat leerlingen het moeilijk vinden om te bepalen of iets nu slecht of goed is, waardoor leerlingen vaak gemiddelde cijfers aan elkaar geven. Het beoordelen verloopt het best, wanneer er van te voren concrete beoordelingscriteria zijn vermeld, waar leerlingen elkaar op kunnen beoordelen (White, Lloyd, Kennedy & Stewart, 2004 in Valcke, 2010).

Om bovenstaande te kunnen bewerkstellingen zullen de leerlingen moeten samenwerken tijdens de lessen. Ebbens (1996) beschrijft dat samenwerkend leren positieve voordelen heeft. Als argument wordt gegeven dat samenwerkend leren bijdraagt aan de effectiviteit van het leren, want door samen in overleg met mede studenten te leren worden gedachten en waarnemingen met elkaar gedeeld. Er ontstaat een beter beeld van de situatie dan wanneer een leerling voor zich zelf met zijn eigen proces bezig is en minder feedback krijgt en alleen afhankelijk is van de docent. Een tweede argument is dat wanneer leerlingen leren om samenwerkend te leren, de docent gericht de leerlingen kan helpen die extra hulp/feedback nodig hebben, omdat de docent hier zijn handen voor vrij heeft.

Hierboven wordt beargumenteerd waarom samenwerkend leren belangrijk is. De docent dient er echter voor te zorgen dat leerlingen ook daadwerkelijk gaan samenwerken op bovenstaande argumenten tot uiting te laten komen. Om er voor te zorgen dat leerlingen samenwerkend gaan leren dient de docent te zorgen voor positieve wederzijdse afhankelijkheid. Dit betekent dat leerlingen elkaar nodig hebben om tot het doel te komen. Wanneer er geen positieve wederzijdse afhankelijkheid is zullen leerlingen zelfstandig aan het werk gaan en zullen zij elkaar vaak niet helpen. Om te zorgen voor positieve wederzijdse afhankelijkheid kan er gebruik worden gemaakt van rollen. Leerlingen krijgen een rol toebedeeld, waar aan een bepaalde taak is gekoppeld. Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld dat leerlingen in een groepje werken, waarbij één leerling uitvoert, één leerling instrueert en één leerling beoordeeld/feedback verzorgt. De leerlingen hebben elkaar nodig om tot een cijfer te komen (Ebbens, 1996). Coöperatief leren staat voor leren samenwerken in een klein groepje met mede leerlingen. Binnen het coöperatief werken is het de bedoeling om leerlingen uit te dagen om elkaar beter te maken. Leerlingen helpen elkaar, geven elkaar feedback/complimenten en beoordelen elkaar. Het is de bedoeling de leerlingen actief bezig te laten zijn om zich zelf te ontwikkelen en de ander te helpen tijdens de lessen (Förre, Kenter & Venman, 2000). Om leerlingen actief bezig te houden tijdens de lessen binnen het coöperatief werken wordt er gewerkt vanuit het GIPS model. Dit model bestaat uit vier

basisbegrippen namelijk; gelijke deelnamen, individuele aansprakelijkheid, positieve wederzijdse afhankelijkheid en simultane interactie. Met gelijke deelnamen wordt bedoelt dat er meerdere leerlingen tegelijk samen werken aan één doel (gelijke deelnamen). Elke leerling is verantwoordelijk voor zijn eigen bijdragen om tot een gezamenlijk doel te komen. Vaak krijgen leerlingen verschillende rollen om verantwoordelijk voor hun eigen taak gemaakt te worden (individuele aansprakelijkheid). Positieve wederzijdse afhankelijkheid is hierboven al beschreven. Simultane interactie wil zeggen het aantal leerlingen dat bezig is om zich zelf te ontwikkelen. Een voorbeeld is dat normaal gesproken leerlingen om de beurt kast springen en hierbij af en toe feedback krijgen van de docent. Meestal één voor één. Door leerlingen te laten samenwerken in groepjes en elkaar te laten beoordelen zijn er veel meer leerlingen tegelijk actief bezig om elkaar te helpen met ontwikkelen in de les, want nu krijgt de helft van de klas feedback of wordt beoordeeld in plaats van steeds om de beurt één leerling door de docent (Kagan, 2002).

Bronnenlijst:

Betrouwbaarheid (statistiek). (n.d.). Geraadpleegd op 11 april 2013 via Wikipedia:
[http://nl.wikipedia.org/wiki/Betrouwbaarheid_\(statistiek\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Betrouwbaarheid_(statistiek))

Brouwer, C. (2009). *Opleiden, trainen en presenteren*. Baarn: Nelissen B.V.

Castelijns, J., Segers, M., & Struyven, K. (2011) *Evalueren om te leren: Toetsen en beoordelen op school*. z.pl.: Coutinho

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behaviour*. Geraadpleegd op 9 april 2013 via <http://www.selfdeterminationtheory.org/theory>

Dokkum, G. van (2008). Het beoordelingsspectrum en een pleidooi voor adaptief beoordelen binnen de les LO. *KVLO*, 11, (23-25).

Ebbens, S., Ettekooven, S. & Rooijen, J. van (1996). *Effectief leren in de les: Basisvaardigheden voor docenten*. Groningen: Wolters-Noordhoff B.V.

Ebbens, S., Ettekooven, S. & Rooijen, J. van (2009). *Samenwerkend leren: Praktijkboek*. Groningen: Wolters-Noordhoff B.V.

Förre, M., Kenter, B. & Veenman, S.A.M. (2000). *Coöperatief leren in het basisonderwijs*. Amersfoort: CPS

Geerlings, T. & Veen, T. van der (2001). *Lesgeven en zelfstandig leren*. Assen: Gorcum B.V.

Hilst, J. van de (Persoonlijke communicatie 11 maart 2012). Vakdocent LO Mencia de Mendoza Lyceum te Breda

Kagan, M., Kagan, L., Kagan, S. & Kopmels, D. (2002). *Bouwen aan Klasklimaat: Onmisbare ingrediënten voor de opbouw van een optimaal leef- en werkklimaat in de groep*. Middelburg: Meulenberg

Massink, M. (2012). Het beste uit jezelf halen. *KVLO*, 6, (20-23).

Motivatie. (n.d.). Geraadpleegd op 11 april 2013 via Wikipedia:
<http://nl.wikipedia.org/wiki/Motivatie>

Schellekens, H.M.C. (1989). *Resultaatgericht doceren*. Groningen: Wolters-Noordhoff B.V.

Sigmund Freud. (n.d.). Geraadpleegd op 11 april 2013 via Wikipedia:
http://nl.wikipedia.org/wiki/Sigmund_Freud

Slo. (2009). Competenties beoordelen. Geraadpleegd op 12 april 2013 via
http://www.slo.nl/voortgezet/vmbo/themas/vm2_1/CGO_Beoordelen.ppt/

Sluijsmans, D. (2008). *Betrokken bij beoordelen*. Tilburg: Mesoconsult

Stegeman, H., & Faber, K. (1998). *Onderwijs in beweging: Basisthema's in de lichamelijke opvoeding*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum

Valcke, M. (2010). *Onderwijskunde als ontwerpwetenschap: Een inleiding voor ontwikkelaars van instructie en voor toekomstige leerkrachten*. Gent: Academia Press

Vermolen, B. (2008). *Onderwijs met perspectief: deskresearch en aanbevelingen vanuit het onderwijsveld* (080619).

Zimbardo, P.G., Johnson, R.L., & McCann, V. (2009). *Psychologie een inleiding*. Amsterdam: Pearson Education Benulux